

צד:

כל גגות פרק תשיעי עירובין

עין משפט
גר מצוה

מסורת הש"ס

(א) גגות הב"ח
(ב) גגות הב"ח
(ג) גגות הב"ח
(ד) גגות הב"ח
(ה) גגות הב"ח
(ו) גגות הב"ח
(ז) גגות הב"ח
(ח) גגות הב"ח
(ט) גגות הב"ח
(י) גגות הב"ח

רוחות אית ליה פי תקרה וכלנד שלא יהא מפולג ומשום הכי נקט
בשלה דנחלר סתם אכסדרה יש לה ג' מחילות דקמחא מושכת
בכל הארץ באורך רב כרוחב אלא שהיא עד אמצע התלך ופירושה
לפנים במילואו ואי כדקבע דאפילו אין לה אלא שמי מחילות
ופירושה משני לדתי נתק אית ליה לרבי
פי תקרה ובסמוך גרס כי לית ליה
בשלה אכל דארבע אית ליה וכן
גרסי רבינו חננאל ורבינו תם ורבי
פי בשלה שיש שלש מחילות והרביעית
פרושה נמלוהה אכל דארבע שיש
כרביעית לחי או פס דאיכא שם
מחילה אע"פ שפרושה מרובה או
שפרושה יתר מעשר אמרי פי תקרה
ופרין מ"מ קשיא דנימא פי תקרה
אפי' בשמי רוחות כיון דלחין פרושים
בנילושן ויש בכל רוח שם מחילה
דכיון לרבי וכן לשמואל אין מילוק
בין מרוח אחת לשמים ואי נפרץ
בנילושו אפילו מרוח אחת לא דאמרינן
פי תקרה יורד וסותם ומשני שנפרץ
בין קרן וקרן וקירוי דארבע שפירין
ועל גס חזי הקרוי עד שמופגל מן
הכותל ארבע מכל רוח ורוח דאף
ע"פ דיש כאלן ד' מחילות שלא נפרץ
בנילושו לא חשיבי הן מחילות לסייע
לקירוי ולתת דמשפליג בסמוך בין
מהן ארבע וה"ה דאפילו כרוח אחת
כדי האו גוונא לא אמרינן יורד וסותם
ולא נקט קרן ויתא אלא משום
דאכסדרה דמילתא דמשפליג שם רגיל
להיות נופל מן הקירוי עמו אי נמי
דוקא בקרן ויתא משום דאיכא תרמי
לעיומה דעטמה דפי תקרה משום
דדמי לפתח דמשפליג בסמוך בין
עשר יתיר מעשר ובקנן ויתא לא
דמי לפתח משום דפתחא בקרן
ויתא לא בעדי אינשי ויתא מתי
פרץ משני רוחות נמי נימא פי
תקרה נוקי שמי רוחות דממתינן
שנפרץ זה כנגד זה דהוי מפולג
ולא דאמרינן פי תקרה וי"ל דנימא
ליה לאוקומא בכל ענין ועוד דומיא
דחלך דלא היו מפולג דהא וכן
בית קמני:

הגרות הב"ח

(א) רש"י
(ב) רש"י
(ג) רש"י
(ד) רש"י
(ה) רש"י
(ו) רש"י
(ז) רש"י
(ח) רש"י
(ט) רש"י
(י) רש"י

ובגון שנפרצה בקרן וזית דפיתחא בקרן
ויתא לא עבדי אינשי: וכן בית שנפרץ
משתי רוחותיו: מאי שנא מרוח אחת
דאמרינן פי תקרה יורד וסותם משתי רוחות
נמי לימא פי תקרה יורד וסותם אמרי דבי
רב משמיה דרב כגון שנפרץ בקרן וזית
וקירוי ובאלכסון דליכא למימר פי תקרה
יורד וסותם ושמואל אמר אפילו ביתר
מעשר אי הכי מרוח אחת נמי משום
בית ובית גופיה תקשי מאי שנא מרוח
אחת דאמרי פי תקרה יורד וסותם מב'
רוחות נמי נימא פי תקרה יורד וסותם ותו מי
אית ליה לשמואל פי תקרה יורד וסותם
והא איתמר ו' אכסדרה בבקעה רב אמר
מותר לטלטל בכולה ושמואל אמר אין
מטלטלין בה אלא בד' אמות הא לא קשיא
כי לית ליה בד' אבל בשלש אית ליה
מ"מ קשיא כדאמרי בי רב משמיה דרב
בגון שנפרץ בקרן וזית וקירוי באלכסון
הכא נמי בגון שנפרץ בקרן וזית וקירוי
בארבע שמואל לא אמר כרב אלכסון
לא קתני ורב לא אמר כשמואל אם כן
הויא ליה אכסדרה ורב למעמיה דאמר
אכסדרה מותר לטלטל בכולה ד' דאיתמר
אכסדרה בבקעה רב אמר מותר לטלטל
בכולה ושמואל אמר אין מטלטלין בה אלא
בארבע אמות רב אמר מותר לטלטל בכולה
אמרינן פי תקרה יורד וסותם ושמואל אמר
אין מטלטלין בה אלא בארבע אמות לא
אמרינן פי תקרה יורד וסותם בעשר כולי
עלמא לא פליגי כי פליגי ביתר מעשר
ואיכא דאמרי ביתר כולי עלמא לא פליגי
כי פליגי בעשר והא ד' דאמר רב יהודה
קורה

מוסף רש"י

אכסדרה
בבקעה
במקום
הוא
הוא
הוא
הוא
הוא
הוא
הוא
הוא
הוא

בגון שנפרצה בשימי רוחותיה דהיינו בקרן
זוית: דפיתחא בקרן זוית לא עבדי. ללא ארומיה הוא: משני
רוחות נמי וכו'. אמרי שמי רוחות ממס: אמרי כי
רב. הא נמי בקרן זוית אע"ג דבעשר אוקיימנא לא אמרינן פתחא
הוא דפתחא בקרן זוית לא עבדי
ומשום פי תקרה נמי לא בגון שקירוי
באלכסון נכפוש בגון גגין שלנו דליכא
פה דהיינו ענין ארוילא דאמרינן
בשנין פקין (ע"ל דף ס"ה): ושמואל
אמר. מתימין אפילו ביתר מעשר
ולא מיתמא ליה אלא בשמי רוחות
דמפרסו ואילך ואחלך קא מהדר
שמואל: משום כיו. דלא אפשר
כרוח אחת משום פי תקרה יורד
וסותם: וכו' מי אית ליה לשמואל
פי תקרה יורד וסותם. דמוקמינן
לה מתימין ביתר מעשר וקאמר דבית
לא ממסר והאמר שמואל כרס פרוקין ו'
באלכסרה דבקעה דלחין מטלטלין בה
אלא דארבע אמות: כי לית ליה
בארבע. במקום שרץ לעשות ארבע
מחילות בסמיכות פי תקרה יורד
וסותם כגון אכסדרה: אכל בשלש.
תקרה שלש מחילות מכסיר: מ"מ
קשיא שמי רוחות אחת לא אמרינן
פי תקרה יורד וסותם ושמואל לא
מני מוקי בקירוי אלכסון דל"כ כרוח
אחת נמי מתסר והואיל דיתיר מעשר:
(ב) כדאמרי בי רב. דהא שמי רוחות
קרן זוית קאמר: וקירוי. נמי אף
ע"ג דלא איירי ביה מתימין מעבי
ליה לאוקומי שאינו כשאר תקרות
אלא משופע. לדידי נמי האו שמי
רוחות מדא קרן זוית הוא ובגון
שנפרץ זה הכותל מן הקירוי על פי
כל הפירא סמוך לה כדמורה ונלפון
חמש אמות לכאן וכאן ד' אמות
ובמש אמות ועוד לכאן ד' אמות
נמלאו כאן ארבע פיות שרץ לקטום
פי תקרה חמש אמות לנמורה וחמש
ועוד לנפון הרי שמי סמימות ועכשו
נמלאו סמימות הללו נמשכות לפנים
במלל הביט מרוחקות ממקום המחילה

רבינו חננאל

סותם
מרוח אחת אמרינן
פתח הוא א' מבי רוחות
הוא ליה בקרן וזית
בדאמרי. ובשלה מחיצות
לא אמר שמואל פי תקרה
יורד וסותם אלא במחיצה
רביעית כלבד. ואפי'
אמרי פתח הוא פיתחא
בקרן זוית לא עבדי
אינשי. משום הכי גני שמי
רוחות. שמואל לא חזי
כרב דלא קתני מתימין
באלכסון. רב לא אמר
כשמואל דאם סירצה וז'
הויא לה יתר מעשר הויא
לרבי אכסדרה. כפי תקרה
יורד וסותם. ויתמר
לטלטל בכולה. והוא ארין
לביט (ב) אמות. בפירצה י'
כולי עלמא לא פליגי
בפתח הוא ושרי. כי
פליגי ביתר מ"מ. איכא
דאמר ו' ביתר מ"מ כולי'
עלמא לא פליגי דאמרי. כי
פליגי ב' רב לעמיה
שמואל. לעמיה.
והלכתא לבישנא קמא.
אלא הא דאמר רב יהודה

ד' לכאן וד' לכאן וזרין לקטום פי תקרה ארבע בשפת מקצוע
פירא תקירוי המורח כדמורה משפת המורח ולכותל וכן ארבע
בשפת מקצוע פירא המצוי. לשון קרן שנפרץ (ו) בקרן זוית וקירוי
נפרץ דארבע כרוחב לפנים למזרח וכן לנפון ואורך פירא
הקירוי חמש אמות לכאן וחמש אמות
ועוד לכאן כדמורה פירא הכותל שיש
כאן ארבע פיות תקרה אחת למזרח
חמש אמות ארבע ואחת אורך ארבע
סמוך לה כדמורה ועוד אחת נגד
פירא כותל המצוי חמש אמות
ארבע ואחת סמוך לה ארבע (ארבע)
במקצוע מורחית (ז) ובארבע לית
לשמואל פי תקרה יורד וסותם: ה"ג שמואל לא אמר כרב אלכסון
ל"א קשני. להכי לא אוקמא שמואל בעשר וקירוי שלש כרב
דבית קמני פתחא וכל הנתיב קירויין חלקין ולא באלכסון הלך
נמי נמי דפתחא לא הוי בקרן זוית נפתח פי תקרה בשמי רוחות
אכל פירא הקירוי איכא למימר דקמני בית שנפרץ בית וקירוי
עמו קאמר ובשמי רוחות כגון קרן זוית אלכסון ליה דלי כרוח
אחת אפילו נפתח הקירוי ד' רוח כנגד כל הפירא דהיינו אורך
יותר מעשר אין כאן אלא שלש פי תקרה אחת ארון ושני קצרים
ובשלה אית ליה יורד וסותם: ורב לא אמר כשמואל. דל"כ דנפרץ
הקירוי עמקן ויש כאן ארבע פיות אפילו הכי איכא למימר בכולה
יורד וסותם דהכי סבירא ליה באכסדרה דבקעה: בעשר כולי
עלמא לא פליגי. דכלאו סמיכות פי תקרה נמי פתחים הסי:
(ז) קורה ארבעה מסיר כחורבה. מורנה הפירא נרשות הסי:
ולאפשר נטלטלו ויש בה קורה ראשיה נמונים על שני יחידות מותר
לטלטל חתמיה דארבע פיותיה יורדין וסותמין ב' בלדה ו' בראשיה:
שיש

שמואל לא אמר כרב דא קתני אכסון. אע"ג דלא קתני נמי
שנפרץ הקירוי כרוחב ארבע מ"מ חשיב במאן דמני
ליה כדדיא חזי דקתני שנפרצה משתי רוחות שאז רגיל הקירוי
ליסול אכל אין דרבו לפירח באלכסון:
רב לא אמר כשמואל דא"ב הוי א"ה אכסדרה. כלומר אפי' נפרצה
כרביעית ושלישית במילוי אמר פי תקרה כמו באכסדרה:
בעשר כולי עלמא לא פליגי. פירש בקובעו דכלאו סמיכות
מחילה ונמי פתחים הם וקשה לפירושו דליכא דאמרי דתמימין
הוא אלא נראה דמכא פי תקרה חשיבין ליה פתח לבישנא קמא כ"י
אע"פ שהוא במילוי דפי תקרה הוי מטעם פתח דפרשישית לעיל:
ושמואל

וקירוי באלכסון. פי כדקבע בשופע כעין גגין שלנו דליכא
פה היינו כי ארוילא כדאמרי בעושין פקין (ע"ל ס"ה):
ומינה דהוא ליה למינקט כי ארוילא כדנקט סתם
ואורי דמירי שנפרץ הקירוי באלכסון עם המחילות
בקרן זוית וכי האו גוונא לא אמרינן פי תקרה:
ושמואל אמר אפי' ביתר מעשר. ואיירי בין בעשר
בין ביתר מעשר ונקט שמי רוחות משום בית דמרוח
אחת מהי פי תקרה אפילו ביתר מעשר כיון דאיכא שם ארבע
מחילות ולא מצי למימר דנקט שמי רוחות משום דאיירי נמי בעשר
דלא הוה ליה משום הכי למינקט שמי רוחות כי אס נפרצה סתם
דהוי מרוח אחת והוה משמע כסתם פירא שהיא יתר מ' ולא רצה
רב להעמיד אף ביתר מעשר ומשום בית כמו שמואל דקסבר רב
דאי הוה מיירי ביתר מעשר לא לחני שמי רוחות כלל אלא הוה
ליה למיתני דווקא ביתר מעשר מרוח אחת ולא הוה ליה למנקט
שמי רוחות משום בית א' נמי סבר רב דביתר מ' לא ימיר רבי
יהודה אף לאותה בית כמו שמיקל בקרן זוית אע"פ שזו
חו נחשב לו כפירא ולא פתח:
וקירוי בארבע. רש"י פירש שנפרץ הכותל חמש מנאן וחמש
לכאן ולא דק דלס כן לא הויא פירא יתר מעשר
אלא אלכסון של חמש על חמש דהיינו שבע אמות ולא חס
לדקדק בזה:
שמואל לא אמר כרב דא קתני אכסון. אע"ג דלא קתני נמי
שנפרץ הקירוי כרוחב ארבע מ"מ חשיב במאן דמני
ליה כדדיא חזי דקתני שנפרצה משתי רוחות שאז רגיל הקירוי
ליסול אכל אין דרבו לפירח באלכסון:
רב לא אמר כשמואל דא"ב הוי א"ה אכסדרה. כלומר אפי' נפרצה
כרביעית ושלישית במילוי אמר פי תקרה כמו באכסדרה:
בעשר כולי עלמא לא פליגי. פירש בקובעו דכלאו סמיכות
מחילה ונמי פתחים הם וקשה לפירושו דליכא דאמרי דתמימין
הוא אלא נראה דמכא פי תקרה חשיבין ליה פתח לבישנא קמא כ"י
אע"פ שהוא במילוי דפי תקרה הוי מטעם פתח דפרשישית לעיל:
ושמואל

בית קמני:
פי תקרה יורד וסותם ויתא
דאיכא ג' מחילות
הרביעית כולה פתחה.
אבל היכא דאיכא ג'
מחילות נפרץ מקצת
פאתה מן כגון מחיצות
בית ג' ועשרה מן
המחיצה הרביעית אית
ליה פי תקרה יורד
וסותם. פלג מקום קשיא.
כלומר אי אית ליה
לשמואל פי תקרה יורד
וסותם אית חזי הוא
הרין אפי' מבי רוחות.
וסתמין כגון שנפרץ הוא
בית בקרן זוית וקירוי
רוחק סמוך מן דרבי.
הכל מקום פתח דרבי
הכל ואפילו לרבי פתח
בין נגלי דאית ליה פתח
מ"מ כלבד. אמר ד' דרבי
הכל לא אכסר הכי לא
אמרי פי תקרה יורד